

Inhoud

Hoofdstuk 1 Recht op Curaçao in de precolumbiaanse periode (tot 1499)	13
1.1 De Caquetíos op Curaçao	13
1.2 Inleiding: het rechtssysteem van de inheemse bevolking van Curaçao	14
1.3 De Caquetíos en de Taíno	15
1.4 Potlach bij de Caquetíos	18
1.5 Handel bij de Caquetíos	19
1.6 Rotstekeningen en beschilderde stenen	20
1.7 Erfopvolging	20
1.8 Een 18e-eeuwse beschrijving van de Surinaamse Arawakken	22
1.9 Afsluiting	23
Hoofdstuk 2 Recht en bestuur in Spaans-Amerika vanaf 1492	24
2.1 Inleiding: het tijdvak van de Nieuwe Tijd	24
2.2 Amerika ontdekt	25
2.3 Bestuurlijke situatie	25
2.4 Encomienda en repartimiento	27
2.5 De Capitulaciones	31
2.6 De rechten van Columbus	33
2.7 Nicolás de Ovando	35
2.8 Diego Colón en de verdeling van de encomienda	36
2.9 Residencia	40
2.10 Lokaal bestuur: de alcalde	42
2.11 Leyes de Burgos (1512)	44
2.12 Requerimiento	45
2.13 Consejo de las Indias	47
2.14 Real Audiencia	49
2.15 Leyes Nuevas (1542)	52
Hoofdstuk 3 Rechtsbronnen in Spaans-Amerika vanaf 1492	56
3.1 Rechtsbronnen in Spaans-Amerika	56
3.2 Lokale wetgeving in Spaans-Amerika	56
3.3 In Spanje opgestelde rechtsbronnen voor Spaans-Amerika	57
3.4 De katholieke kerk	59
3.5 Taalproblemen	59
3.6 Universiteit en juridische faculteit	60
3.7 Juridische boeken: codificatie en doctrine	61

Hoofdstuk 4 Curaçao in de Spaanse periode (1499-1634) 66

- 4.1 Inleiding 66
- 4.2 Spaans bestuur op Curaçao 66
- 4.3 Islas inútiles 68
- 4.4 Juan de Ampíes 69
- 4.5 De stichting van Coro 71
- 4.6 De Ampíes op Curaçao 71
- 4.7 Rol van de caciques in het Spaanse bestuur 74
- 4.8 Isla Margarita 74
- 4.9 Lázaro Bejarano 75
- 4.10 Bestuur over Curaçao na Bejarano 77

Hoofdstuk 5 Oprichting van de West-Indische Compagnie 79

- 5.1 Inleiding 79
- 5.2 Mare clausum 80
- 5.3 Verenigde Oost-Indische Compagnie (1602) 82
- 5.4 West-Indische Compagnie 83
- 5.5 Oprichtingsoctrooi van de WIC 85
- 5.6 Veroveringen van de WIC 87
- 5.7 Verhouding tussen de WIC en de Staten-Generaal 88
- 5.8 Verlenging van het octrooi in 1671 91

Hoofdstuk 6 Het bestuur van de WIC op Curaçao (1634-1792) 94

- 6.1 WIC-bestuur op Curaçao 94
- 6.2 Directeur en vicedirecteur 95
- 6.3 Commandeurs van St.-Eustatius en St.-Maarten 97
- 6.4 De Raad 98
- 6.5 Toezicht op het bestuur van de directeuren? 102

Hoofdstuk 7 Bewoners van Curaçao ten tijde van de WIC 106

- 7.1 Koloniers, vrije lieden en achtergebleven WIC-personeel 106
- 7.2 Godsdienst en onderwijs 106
- 7.3 Rechtspositie van de oorspronkelijke bewoners 107
- 7.4 Joodsche natie 110
- 7.5 Katholieke clerus en protestants bestuur 112
- 7.6 Afrikaanse slaven 113
- 7.7 Asiento 115
- 7.8 Vrije negers en vrije kleurlingen 118

Hoofdstuk 8 Recht op Curaçao ten tijde van de WIC 120

- 8.1 Scheepsrecht te land 120
- 8.2 Keuren, wetten en reglementen 121
- 8.3 Wetgeving gemaakt op Curaçao 122
- 8.4 Lokale verordeningen 124
- 8.5 Justitie 125
- 8.6 College van commissarissen van mindere questionen en geschillen 128
- 8.7 Revisie 128
- 8.8 Criminele justitie 130
- 8.9 Strafproces: ordinaire proces en extra-ordinaire proces 131
- 8.10 Strafmaat en vormen van straffen 134
- 8.11 Fiscaal 135
- 8.12 De schout 137
- 8.13 Civiele justitie en privaatrechtelijke wetgeving 138
- 8.14 Grondbezit 139
- 8.15 Familierecht en erfrecht 140
- 8.16 Weeskamer 142
- 8.17 Codificatie? 143
- 8.18 Concordantie of een pragmatische overeenstemmingsgedachte? 144
- 8.19 Belastingen 145
- 8.20 Rechts- en bestuurstaal 146
- 8.21 Juristen op Curaçao 147
- 8.22 Juridische boeken 149
- 8.23 Afronding 150

Hoofdstuk 9 Slavernij: van Romeins recht tot Rooms-Hollands recht 151

- 9.1 Romeins recht als rechtsbron in de regulering van de slavernij 151
- 9.2 Ontstaan en einde van slavernij in het Romeinse recht 154
- 9.3 'In potestate' in het Romeinse recht 155
- 9.4 Peculium in het Romeinse recht 158
- 9.5 Huwelijken tussen slaven in het Romeinse recht 159
- 9.6 Antiek Romeins strafrecht 159
- 9.7 Koop en verkoop van slaven naar Romeins recht 159
- 9.8 De Kaap 161
- 9.9 Eigendom van slaven op Curaçao 164
- 9.10 Lichamelijk geweld tegen slaven 165
- 9.11 Slavenstrafrecht in De Kaap 166
- 9.12 Strafrecht op Curaçao geen Romeins recht? 168
- 9.13 Peculium op Curaçao 169
- 9.14 Huwelijken onder slaven op Curaçao 170
- 9.15 Slavenverkoop in De Kaap 173

- 9.16 Koop en verkoop van slaven op Curaçao 173
- 9.17 Asientoverkoop op Curaçao 174
- 9.18 Verkoop van slaven tussen particulieren op Curaçao 175
- 9.19 Illegale verkoop 176
- 9.20 Curaçaose slavenreglementen 176
- 9.21 Manumissie op Curaçao 178
- 9.22 Vestiging van beperkte rechten en andere rechten op slaven in het Curaçaose Romeins-Hollands recht 181
- 9.23 Slaven in Nederland 181
- 9.24 Slaven als getuige 184
- 9.25 Afronding 185

Hoofdstuk 10 Rechtspraktijken onder de slaven 187

- 10.1 Inleiding 187
- 10.2 West-Afrikaanse kust 188
- 10.3 Recht 191
- 10.4 De Tallensi 192
- 10.5 De Ashanti 193
- 10.6 Geloof en sociale structuur 195
- 10.7 Geschilbeslechting onder slaven? 196
- 10.8 Cofradías 196
- 10.9 Black nations in New England 197
- 10.10 Black church 200
- 10.11 Trinidad 201
- 10.12 Jamaica 201
- 10.13 De combite op Haïti 204
- 10.14 Cabildos 205
- 10.15 Governments in Brazilië 206
- 10.16 Islamitisch recht 206
- 10.17 Curaçao 207

Hoofdstuk 11 Joods recht op Curaçao 211

- 11.1 Joods recht op Curaçao: inleiding 211
- 11.2 Joods recht 212
- 11.3 Joods recht in de diaspora 212
- 11.4 Joods recht in Amsterdam 213
- 11.5 Joods recht op Curaçao 216
- 11.6 De hascamoth 217
- 11.7 Twee rechtbanken: parnassim en Bet Din 219
- 11.8 Suriname 220
- 11.9 Joden en het huwelijksrecht in Holland en Suriname 222

- 11.10 Huwelijksrecht op Curaçao: naar ‘haare wijze’ 224
- 11.11 Testamenten 225
- 11.12 Zondagsrust 226
- 11.13 Geschilbeslechting door de Raad 227
- 11.14 De ban op Curaçao 229
- 11.15 Emancipatie in 1825 231
- 11.16 Afronding: redenen voor een gang naar de Raad 232

Hoofdstuk 12 Opheffing van de WIC en Engelse tussenbesturen (1792-1815) 233

- 12.1 Opheffing van de WIC 233
- 12.2 Raad der Colonien 236
- 12.3 Revoluties 237
- 12.4 Recht van opstand 238
- 12.5 Tula 240
- 12.6 Committé tot de zaken van de Colonien en Bezittingen 244
- 12.7 Eerste Engelse periode 246
- 12.8 1803-1807, bestuur in Holland 247
- 12.9 Bataafse instructie (1804) 248
- 12.10 Revisie 250
- 12.11 Tweede Engelse periode 250
- 12.12 Antislavernijwetgeving in Engeland 253
- 12.13 1814 255

Hoofdstuk 13 De periode tussen 1815 en 1869 256

- 13.1 Curaçao en onderhorige eilanden (1815) 256
- 13.2 Regeeringsreglement van 1815 256
- 13.3 De Raad van Civiele en Criminele Justitie 258
- 13.4 Het Collegie van Commerce en Zeezaken 260
- 13.5 Rechtspraak op Bonaire en Aruba 260
- 13.6 Slavenreglement van 1824 262
- 13.7 Internationale perikelen, 1821 265
- 13.8 *That gang called the Dutch government of Curacao* 266
- 13.9 Asiel 267
- 13.10 Strafrecht 268
- 13.11 Commissaris-generaal Van den Bosch 269
- 13.12 Bestuur 1828-1845 271
- 13.13 Gemeentebestuur 273
- 13.14 Rechtspraak 275
- 13.15 Handel 276
- 13.16 Burgerlijke stand 277
- 13.17 Grondproblematiek 277

- 13.18 Officiële publicaties 278
- 13.19 Curaçao en onderhoorigheden (1845) 279
- 13.20 Advocaten en juristen op Curaçao 279

Hoofdstuk 14 Afschaffing van de slavernij en invoering van wetgeving, 1863/1869 282

- 14.1 Een lange aanloop naar de afschaffing van de slavernij 282
- 14.2 De totstandkoming van het Regeeringsreglement van 1865 285
- 14.3 Een nieuw Burgerlijk Wetboek 288
- 14.4 De Emancipatiewet van 8 augustus 1862 294
- 14.5 Periode na de afschaffing van de slavernij 295
- 14.6 Regeeringsreglement van 1865 296
- 14.7 Concordantie 297
- 14.8 Burgerlijk Wetboek van 1869 298
- 14.9 Verhuur en verkrijging van onroerend goed 299
- 14.10 Natuurlijke kinderen en familiegronden 301
- 14.11 Wetboek van strafregt voor de kolonie Curaçao (1869) 304
- 14.12 Rechterlijke organisatie en advocatuur 305
- 14.13 Taalwetgeving 306
- 14.14 Oordeel over de wetgeving van 1868 307

Hoofdstuk 15 Afro-Curaçaose rituelen en de normatieve rol van populaire geloofsopvattingen 309

- 15.1 Inleiding 309
- 15.2 Beïnvloeding van getuigen en de rechter 312
- 15.3 Geschilbeslechting met behulp van brua 314
- 15.4 Sociale normen 315
- 15.5 Reacties van het officiële gezag op brua-makers 316
- 15.6 Shango op Trinidad 317
- 15.7 Obya 319
- 15.8 Brujo's in Puerto Rico 326
- 15.9 Vodou 327
- 15.10 Santería 329
- 15.11 Ter afronding 330

Afkortingen 333

Literatuurlijst 334